

Góð pisuráð

Grein í Pisuni 1967

Tá ið tú hevur tikið students-prógvið, heldur tú óivað — eins og flestoll — at alt er vunnið.

Nógv er vunnið, men í sær sjálvum er prógvið onki, tú noyðist at byggja meir oman á stóðið, ið lagt er, um nytta skal fáast burturúr.

Lesi — »studera« — ljóðar rættiliga hugnaligt; altíð hoyrist um teir kátu studentarnar, ið eru upp í øllum og onki gera til nyttu sjálvir. Hetta er ikki so, tað er stuttligt at lesa, men ikki lætt, heldur strævið, og í fyrstuni sæst ongin endi. Ikki er heldur lætt at skulu burtur úr Føroyum til fremmant land við øðrum máli, siðum og fólki. Teir flestu føroysku studentar liva heilt illa fyrstu tíðina, teir eru burtur. Nógvar orsøkir eru til hetta. Umskiptið til ein stórbý er tungt, og hartil kemur ringur bústaður, fáir vinir, langt heim og kanska lesturin. Ikki er stuttligt at sita á einum kamari og ikki hava annað at takast við enn at lesa og leingjast eftir fólki. Úrslitið verður aloftast, at vála verður frá Peri til Pól bert fyrri at hitta fólki, og hvat harav stendst er lætt at skilja, onki verður lisið, tú verður illa nøgður við teg sjálvan, verður afturrúsgjaldur í skúlanum, og myllan melur teg niður til allar hinar ólukklu studentarnar, ið ganga ár um ár og einki fáa av skafti.

Orsakað av teimum socialu viðurskiftunum hjá føroysku studentunum og teirri serligu føroysku studentamuruni, ið sig ur, at fyrsta árið fer við at venja seg við útleigina, og at ongin lesur fyrsta árið, eru føroyskir studentar stak óeffektivir; teir flestu lesa fleiri ár ov longi, nógvir gevast, og aðrir skifta lærugrein. Hava vit ráð at lesa ov longi? Í Føroyum er nógv arbeiði, ið biðar eftir eini konari hond, og samstundis ganga studentar og lata dag detta av degi uttan at lyfta hond frá síðu. At rópa seg góðan føroying og samstundis ganga sum ein rukka í einum fremmandum landi fleiri ár ov longi, tað rimar ikki væl saman. Tíverri eru tað ofta teir, ið rópa mest um kletarnar, ið gera minst fyrri at koma skjótt heim. Eitt hitt størsta brekið hjá føroyskum akademikarum, tá teir koma heim, er at teir hava gloymt, hvat Føroyar eru, men halda seg vita alt. Hvussu kann ein maður, ið hevur livað meir ella minni akocialt upp á almennan studing í eini 7-10 ár í einum fremmandum landi, duga at skyna á føroyskum viðurskiftum? Tað er ógjorligt. Eisini er vert at hava í huga, at longri vit eru heiman, minni samband fáa vit við heimið. Illa ber til at seta búgv, fáa ser konu og børn, meðan lisið verður, so hjá teimum, ið halda smábørn vera fitt, kann tað bert eggja til at skunda sær við lestrinum.

Hvat kunnu vit gera at stytta um lestaríðina? Ótaldrar bókur eru s rívaðar um lesiteknikk, ymis l og tilíkt; eitt er felags l, allar; tú mást gera tær eina lestrarskrá. Tú mást

lesa. Utan at sita í friði og lesa gerst einki.

Hetta at lesast skal gongur striltið hjá nógvum at skilja, tey hugsa, tey kunnu halda fram sum tey gjørdu á skúlanum, men tað gongur ikki. Kanska er tað nóg mikið, tá ongin roynd er beint fyrri stavn; men áðrenn eina roynd skal lesast heilt øðrvisi hart. 3-6 mánaðar er tað minsta at lesa til eksamíu, eitt nú til ein fyrsta part ella forprova. Tá tú lesur til eksamíu, er bert eitt, ið melur í høvdinum: at lesa; alt annað er illavordið. Næstan onki skal til at gera brot í lestrinum, og ringt er at koma í gongd aftur. Men sjálvt í tíðini upp undir roynd skal vera tíð at liva, ein dag um vikuna er gott at sleppa øllum og hvíla seg, tað roynist altíð væl, ongin kann lesa uttan onkuntíð at leggja bókurnar burtur. Umráðandi er at gera sær eina lestrarskrá, so ikki ov litil tíð verður í síðsta endi. Les javnt og dagliga til 4-5 mánaðar áðrenn eina roynd, tá hevur tú yvirlið yvir evnið. Far so og les systematiskt til eksamíu frá enda í annan, so-leiðis at tú nakað áðrenn roynd ina hevur lisið alt heilt gjølla minst eina ferð, helst tveir, brúka so seinasta mánaðan at fáa fult yvirlið, skriva ymiskt upp, hoyr teg sjálvan ella arbeið saman við onkrum. Neyðugt er at lesa so nógv sum her er sagt frá, krøvini eru strong

og allir skúlar eru yvirfylltir, so bert tey frágastu sleppa ígjøgnum. Kappingin er so hørð, at bert eitt stórt systematiskt arbeiði førir til úrslitið. Brúka álmanakkan, tíðin rennur, dagur dettur av degi, vit sansa tað ikki, knappliga er ov seint, úrslitið verður, at tú stendur ikki mál og skal lesa tað sama uppaftur árið eftir. Tað er ongan tíð stuttligt at lesa til eksamíu, men at lesa eina roynd aðru ferð, tað er ræðuligt; evnið er hálvt, og tú situr og hugsar um, hvussu gott tað hevði verið at fingið alt frá hordini í fyrstu syftu. Í skúlanum verður hildið á við nýggjum evni, tað skalt tú eisini fylgja við í; men tú orkar illa fyrri gomlum upprúgvum aðum lestri. Úrslitið verður, at einki verður gjørt til lítar. Royn tí og fá allar royndirnar beinanvegin, tað lættir ómetaliga um. At dumpa er at gera sær sjálvum dupult arbeiði. Mangan verða krøvini broytt á undan ári, so tað, tú lærði fyrsta árið og dumpaði í, ikki kann brúkast árið eftir, nýggir lærarar og nýggjar bókur, so er árið spilt, og alt skal lesast um-aftur.

Hetta at fáa royndirnar frá hordini til rottu tíð er so týðningarmikið, at ikki kann leggjast nóg stórvur dentur á tað. Gongur lestrurin eftir ætlan, er tað hugaligt at lesa. Leggur tú ikki álvara í lestrurin, kemur tú í afturhond, og tú kemur í eitt meir ella minni mannminkandi stóði.

Fyrsta tíðin er hin ringasta, tað er onki at ívast í, eina mest orsakað av teim ringu bústaðarviðurskiftunum. Onki má verða spart at fáa sær góðan bústað. Har skal arbeiðið gerast, tí um-

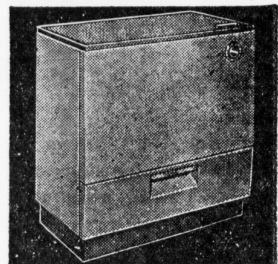
ráðandi er at trívast væl. Studentagarðar eru tíverri ov fáir til øll, so bert tey, ið eru komin eitt sindur áleiðis við lesnaðinum sleppa inn. Hetta er eisini vert at hava í huga, tí betur tú greiðir royndirnar, tess skjótari kemur tú at búgva væl.

Hetta er ikki skrivandi fyrri at taka mótið frá fólki, ið skulu fara at lesa, men bert ætlað sum eini góð og vælmeint ráð. Oftari er nógv leittari at vinna á trupulíckum, tá ein kennir teir og veit, hvar dentur skal verða lagdur á. Alt samantikið er studentatíðin góð, og ongan tíð kemur tú til liva so fritt, lætt og sorgleyst — hevur bara teg sjálvan at vera góður við, ongin kona, ongi børn, onki arbeiði fyrri livsins upphaldi. Ein vælsignað tíð, ið kann verða brúkt til mangt og hvat umframt at lesa. Hjá føroyingum ræður um at brúka tíðina í útlegd til eisini at læra og sigga annað enn júst ta lærugreina. Vit fáast við. Í einum stórbý er mangt og hvat, ið ikki fest so gott í Føroyum ella als ikki fæst, t.d. sjónleikir, koncertir, listaframsýningar og mangt annað, ið er gott fyrri eina av lærubókum turra sál. Illa er atborið at koma heim aftan á nógv ár í útlandum og bert hava lært tað avmarkaða og einstáttaða, sum ein skuldi fyrri at fáa prógv ið. Føroyar eru so smáar og einstáttaðar í flestu lutum, at okkum tørvar fólki ið hava víðan sjónarring. Ómikið er av heimfóðingum í Føroyum og tíverri ikki minst millum akademikarar. At enda vil eg ynskja tykkum góða eydnu.

Leggið í vaðið.

Tórstein Holm.

HESS-O-DAN den varme-rigtige olie-kamin

- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

»Sumba« er seldur til upphøggjngar.

HESI SKIP ERU STRIKAÐI ORSAKAÐ AV »KONDEMNATION«

»Viðanes«	32,74 BRT.
»Fagranes«	99,72 —
»Mars«	149,95 —
»Sigmundur«	150,65 —
»Ásac«	74,38 —

Tilsamans 507,44 BRT.

Sum framman fyrri sagt frá, eru 3 skip, ið rúma 1.363,28 BRT., komin til landi. Seld av landinum eru 5 skip, ið rúmaðu 1.366,48 BRT., og strikaði eru annars í árinum 5 skip, ið rúmaðu tilsamns 507,44 BRT. Afturgongd í BRT. er sostatt fyrri árið 510,64 BRT.

Í Føroyum vóru 31. desember 1966 tilsamans 208 skip. Av hesum vóru, bytt eftir høvuðsveðiðhætti, nýtslu og slag:

55 línuskip (stálsk.)	15.707,92 BRT.
44 línuskip (træskip undir 70 tons)	1.774,32 —
15 línuskip (ræskip yvir 70 tons)	1.585,17 —
38 sluppar	3.854,13 —
9 skonnartir	1.550,17 —
4 dampotargar	3.684,65 —
7 motortogarar	4.871,07 —
9 strandfarmaskip	1.055,82 —
16 motorfarmaskip	6.034,92 —
9 sandbátar	664,35 —
1 havransóknarsk.	134,11 —
1 sjúkraflutningsskip	29,81 —

Tilsamans 40.946,44 BRT.

Av framman fyrri nevndu skipum vóru 2 línuskip undir 70 tons, 3 sluppar, 1 skonnart, 1 farmaskip og 1 sandbátur ikki í sigling í 1966. Flest øll hesi skip, ið rúma tilsamans 814,34 BRT., hava ligið fyrri teym í fleiri ár. Støddin á skipaflotanum — skip yvir 20 BRT. — ið var í vinnu í 1966, var sostatt tilsamns 40.132,10 BRT.

Talið á deksbátum millum 5—20 tons var 31. desember 1966 tilsamns 75, og av opnum maskinbátum vóru tryggjaðir til fiskiskap (Framhald á 3. síðu)

Skipaflotin telur...

(Framhald frá 1. síðu)

Tryggingarsambandið tekur ikki ábyrgd av og veitir ikki endurgjald fyrri tilkall liss, sum skips- ella farmatryggingar tekur ella hevur tikið undir aðra vanligu trygging, annaðhvort sambært sjótryggingarsáttmálanum frá 2. april 1934, ella sambært treytum í skrokk tryggingarskjóllum Tryggingarsambandsins. Hvørt slik skips- ella farmatrygging í ávisum fori er teknað ella ikki, er Tryggingarsambandinum óviðkomandi.

Framman fyrri nevnda ábyrgdartrygging er av størsta týðningi fyrri eiga av skipi og eisini fyrri veðhava á skipi, og verður tí mælt til, at trygging verður teknað av øllum, ið hava skip í sigling.

Skipanavn

»Cathrina«
»Christian Holme«
»Kap Farvele«

»Cathrina« og »Christian Holme« eru vanlig farmaskip, og eru tey nýbyggingar, bygd úr stáli. »Cathrina« er bygd í Frederikshavn og »Christian Holme« á Skála.

»Kap Farvele« er hekkutrolari, bygdur í 1962 í Hamburg úr stáli. Tryggingarpeningurin fyrri hesi 3 skip er tilsamns kr. 14.399.500,00, nevniliga skrokkur kr. 12.450.000,00

Í árinum 1966 komu inn 640 krøv um skaðabót, av hesum 523 viðvikjandi skrokktrygging, veiðið og útgerð og sjúkratrygging og 117 viðvikjandi vortrygging og øðrum flutningstryggingum.

VORUTRYGGING OG ONNUR FLUTNINGSTRYGGING:

Stuldur	122
Skaði undir flutning	4
Aðrir skaðar	47

Tilsamans 173

Í tíðarskeiðinum 1. januar 1966 til 31. desember 1966 komu til Føroyar og vóru skrásett í Føroyum hesi skip:

Eigari:	BRT.
Hans Hansen, Miðvágur	299,95
W. Holm Jacobsen, Tórsh.	338,88
Pf. Saturn, Vestmanna	724,45

Tilsamans: 1.363,28

veiða og útgerð kr. 1.888.000,00 og manningargjör kr. 61.500,00.

Í 1965 komu til Føroyar tilsamans 7 skip, nevniliga 2 fiskiskip, 3 farmaskip, 1 skip, sum nýtt verður sum sandsúgvári, og 1 skip, ið nýtt verður til persónflutning. Hesi skip rúmaðu tilsamans 1.880,75 BRT., og tryggingarpeningurin var tilsamans kr. 14.073.400,00, nevniliga skrokkur kr. 13.470.000,00, veiða og

útgerð kr. 546.000,00 og manningarognir kr. 57.400,00.

Fyrri hesi for er tryggingarpeningur útgoldin:

1. mb. »Keldane«, ið rak á land á Skálafjörðinum 16.11. 1966,
2. mb. »Tummasar Jógvan«, ið fekk skaða undir flutningi frá Grønlandi til Føroyar, september 1966, og
3. mb. »Sildine«, ið fekk skaða undir flutningi frá Grønlandi til Føroyar, oktober 1966.

STRIKAÐI Í SKIPASKRASETINGINI ERU HESI SKIP:

»Gullfjinnur«	272,45 BRT.
»Stella Maria«	271,89 —
»Vesturvón«	252,77 —
»Stella Kristina«	271,84 —
»Viðanes«	32,74 —
»Fagranes«	99,72 —
»Mars«	149,95 —
»Sigmundur«	150,65 —
»Ásac«	74,38 —
»Sumba«	297,53 —

Tilsamans 1.873,92 BRT.

Av teimum skipum, ið strikaði eru í skipaskrásetingini, eru hesi seld av landinum:

»Gullfjinnur II«	272,45 BRT.
»Stella Maria«	271,89 —
»Vesturvón«	252,77 —
»Stella Kristina«	271,84 —
»Sumba«	297,53 —

Tilsamns 1.366,48 BRT.